

Canon Gehandicaptenzorg

Auteur J. Zomerplaag

Tien jaar geleden is door een aantal mensen de canon voor de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking opgesteld. Deze canon vat de geschiedenis van de sector samen in 25 markante gebeurtenissen. Behalve een beschrijving geeft de canon bij elke gebeurtenis ook relevante links en documenten. Er wordt momenteel gewerkt aan een actualisatie. Ik bespreek met Teun Post en Jos van der Lans wat de betekenis van de canon is voor de ontwikkeling van kennis in de sector. Teun was destijds de gangmaker in de ontwikkeling van de canon voor de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Jos heeft in 2006 het initiatief genomen tot de canon voor het sociaal werk, die de basis vormt voor de canons voor afzonderlijke sectoren, waaronder die voor de gehandicaptenzorg.

Jos: 'Het idee voor de canon voor het sociaal werk is ontstaan tijdens een treinreis die door een aanrijding langer duurde dan voorzien. Ik raakte met mijn reisgenoot aan de praat over de canon voor de Nederlandse geschiedenis, waar op dat moment nogal wat over te doen was. We vroegen ons af wat er in de canon voor de sociale sector zou moeten staan. We schreven daarover een artikel in het Tijdschrift voor de Sociale Sector. Daarop reageerden Maarten van der Linde en Jan Steyaert die zich allebei bezighielden met de geschiedenis van de sociale sector. Met ons drieën hebben we vervolgens het idee verder uitgewerkt.'

Het opstellen en reviseren van de canon gebeurt zorgvuldig, maar lijkt soms ook een spel.

Ook Teun raakte geïnspireerd door de canon voor de Nederlandse geschiedenis en maakte zich sterk voor een canon voor de gehandicaptenzorg. Hij schreef er een column over in Markant en werd naar aanleiding daarvan geïnterviewd voor het boek 'Liefdewerk oud papier' dat door de VGN is uitgegeven en ging over het belang van historisch besef in de sector. Daarop nam Maarten van der Linde contact met Teun op met de vraag of zij niet samen aan de canon konden werken. Met verschillende mensen is vervolgens de

canon opgesteld. Teun deed samen met Maarten en Ad van Gennep de eindredactie.

Volgens Jos zorgt onder andere de schaalvergroting in zorg en welzijn ervoor dat het historisch bewustzijn afneemt. 'Wanneer organisaties samengaan, raken ze onthecht van hun eigen geschiedenis. Het historisch materiaal dat in deze organisaties aanwezig is, wordt nog wel ergens opgeborgen, maar als niemand zich daar meer om bekommert, dan raakt het in vergetelheid en wordt het vroeg of laat opgeruimd. Terwijl kennis van de geschiedenis ontzettend belangrijk is voor de sector. Het doet je beseffen dat je in een traditie staat waarin al eeuwen mensen zich het lot aantrekken van anderen. Je hebt die traditie nodig om je te kunnen verdedigen tegen de politieke waan van de dag. Bovendien besef je daarmee als professional dat je op schouders staat van mensen die zich sterk hebben gemaakt voor jouw vak.'

Dat neemt niet weg dat in de loop van de tijd er verschillend naar dat vak is gekeken. Teun: 'Dat laten we ook in de canon zien. Zo besteden we bijvoorbeeld aandacht aan het boek 'Het vuile schort' van Joop Fennis, waarin hij zich in de zeventiger jaren afzet tegen de trend om 'diep-zwakzinnigen te normaliseren'. We streven er juist naar om een genuanceerd beeld te geven van de geschiedenis. Daarin onderscheiden we ons van wat je soms in beleidsnota's beschreven ziet over de geschiedenis. Het doel daarvan is een bepaalde verandering te rechtvaardigen, waarbij alleen beschreven wordt wat dat ondersteunt. Je maakt dan een karikatuur van de geschiedenis.'

Het opstellen en reviseren van de canon gebeurt zorgvuldig, maar lijkt soms ook een spel. 'Omdat op de website vijf vensters naast elkaar passen, hebben we als regel dat het aantal vensters, waaruit de canon bestaat, deelbaar moet zijn door vijf. Dat betekent dat je niet zo maar iets kunt toevoegen, maar dat je met elkaar moet bepalen welk venster eruit kan of welke vier vensters ook toegevoegd worden. Dat gebeurt op basis van argumenten. De gesprekken daarover zijn ontzettend leuk en interessant.'

De canon is te vinden op <https://www.canonsociaalwerk.eu>.